

Šetření úvěrových podmínek bank

III / 2023

Česká národní banka — Šetření úvěrových podmínek bank — III / 2023

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA

Úvod

Šetření úvěrových podmínek bank zachycuje názory bank na změnu nabídky a poptávky u úvěrů nefinančních podniků a domácností. Tato informace shrnuje výsledky čtyřicátého pátého kola šetření, tj. pohled bank na vývoj úvěrových podmínek v průběhu druhého čtvrtletí 2023 a jejich očekávání v uvedených oblastech pro třetí čtvrtletí 2023. Šetření proběhlo v období od 1. června do 15. června 2023. Šetření se zúčastnilo 19 bank, které mají rozhodující podíl na bankovním úvěrovém trhu¹. Šetření ČNB o vývoji úvěrových podmínek bank je realizováno týmem složeným ze zástupců sekce měnové a sekce finanční stability.

---

¹ Šetření zahrnovalo 22 otázek, které se týkaly úvěrových standardů bank, podmínek spojených se schvalováním úvěrů a bankami vnímané poptávky po úvěrech včetně příslušných faktorů. Odpovědi na otázky jsou na agregované úrovni v textu a grafech vyjádřeny ve formě čistého procentního podílu. Ten je vypočten jako rozdíl mezi procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvedly zpřísnění standardů/podmínek (či pozorovaly růst poptávky) a procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvolnily standardy/podmínky (či zaznamenaly pokles poptávky). Kladná/záporná hodnota čistého procentního podílu indikuje souhrnné zpřísnění/uvolnění standardů, resp. podmínek či celkový růst/pokles poptávky po úvěrech. Data v excelovských souborech včetně dotazníku, slovníčku pojmů a metodických poznámek jsou dostupná na webových stránkách ČNB:

<https://www.cnb.cz/cs/statistika/setreni-uverovych-podminek-bank/>

I. SHRnutí

Úvěrové standardy ani celkové úvěrové podmínky banky u úvěrů nefinančním podnikům ve druhém čtvrtletí neměnily. Vnímaná poptávka bank po úvěrech nefinančním podnikům poklesla, avšak méně plošně než v předchozím čtvrtletí. Ve druhém čtvrtletí více než třetina bankovního trhu vnímala růst poptávky po úvěrech na bydlení a téměř plošně je růst poptávky v tomto segmentu očekáván ve třetím čtvrtletí. Úvěrové standardy u úvěrů na bydlení a spotřebu ve druhém čtvrtletí část bankovního trhu zpřísnila. Necelá polovina bankovního trhu indikovala růst poptávky domácností po úvěrech na spotřebu, což částečně souviselo i s vyššími výdaji domácností za zboží dlouhodobé spotřeby. Posun oproti předchozímu období nastal u bank ohledně očekávaných úvěrových ztrát, neboť malá část bank předpokládá během následujících tří měsíců již jejich pokles a to napříč segmenty úvěrového trhu.

II. VÝVOJ ÚVĚROVÝCH STANDARDŮ A POPTÁVKY PO ÚVĚRECH

II.1 NEFINANČNÍ PODNIKY

Úvěrové standardy (představující vnitřní kritéria nastavení úvěrové politiky bank) **u úvěrů nefinančním podnikům se ve druhém čtvrtletí 2023 neměnily** a banky změnu standardů neočekávají ani pro třetí čtvrtletí tohoto roku. Ke změně standardů nedocházelo ani napříč jednotlivými úvěrovými segmenty. **Celkové úvěrové podmínky** (představující vzájemná ujednání mezi věřitelem a dlužníkem) **se rovněž neměnily**. Ve struktuře úvěrových podmínek však pětina bankovního trhu zpřísnila podmínky týkající se neúrokových poplatků a naopak necelá třetina trhu uvolnila podmínky ohledně splatnosti úvěrů. Průměrné úrokové marže u necelé pětiny bankovního trhu poklesly, zatímco marže u rizikovějších úvěrů se v obdobném rozsahu zvýšily.

Poptávka podniků po úvěrech i ve druhém čtvrtletí poklesla, a to v rozsahu 37 % čistého tržního podílu. Pokles vnímané poptávky byl oproti prvnímu čtvrtletí (77 % čistého tržního podílu) méně plošný. Poptávka klesla jak po krátkodobých úvěrech (v rozsahu 56 % čistého tržního podílu) tak i po dlouhodobých úvěrech (17 % čistého tržního podílu). Více než polovina bankovního trhu považuje úroveň domácích úrokových sazeb za faktor působící ve směru poklesu poptávky. Ve stejném směru poptávku ovlivňuje i snížená potřeba financování fixních investic (48 % čistého tržního podílu), financování fúzí/akvizic a restrukturalizace podniků (15 % čistého tržního podílu). Dále se snížila poptávka po financování provozního kapitálu a zásob (19 % čistého tržního podílu), a to v podmínkách postupného zmírňování vysokého růstu cen vstupů. Jediným faktorem působícím ve směru zvýšení poptávky po úvěrech byl pokles zájmu některých podniků o dluhové financování prostřednictvím emise dluhopisů (v rozsahu 17 % čistého tržního podílu). Pro třetí čtvrtletí tohoto roku více než třetina bankovního trhu očekává pokles celkové poptávky po úvěrech. Ve stejném rozsahu pak podle bank dojde k poklesu poptávky po úvěrech malým a středním podnikům a v o něco menším rozsahu i k poklesu poptávky po dlouhodobých úvěrech. Menší část trhu očekává snížení poptávky po úvěrech i u velkých podniků a u krátkodobých úvěrů.

II.2 DOMÁCNOSTI

Úvěrové standardy se u úvěrů domácnostem na bydlení ve druhém čtvrtletí 2023 zpřísnily (v rozsahu 27 % čistého tržního podílu bankovního trhu). K tomu přispěly zejména úpravy interních metodik bank. Naproti tomu téměř polovina bankovního trhu vnímala silnější konkurenční tlak mezi bankami, který tak působil ve směru uvolnění úvěrových standardů a pětina trhu indikovala uvolnění standardů z titulu poklesu nákladů financování a omezení v rámci rozvahových položek. Pro třetí čtvrtletí tohoto roku bankovní trh plošně předpokládá uvolnění úvěrových standardů a to v podmínkách deaktivace horní hranice úvěrového ukazatele DSTI s účinností od 1. července 2023. **Celkové úvěrové podmínky se podle bank neměnily**. Zvýšení průměrné úrokové marže u úvěrů na bydlení indikovala pětina bankovního trhu. Ve druhém čtvrtletí více než třetina bankovního trhu vnímala **růst poptávky po úvěrech na bydlení**. V posledních zhruba šesti čtvrtletích banky indikovaly především její pokles. Ke zvýšení vnímané poptávky přispěly příznivější vyhlídky trhu rezidenčních nemovitostí, kde již dochází k mírným poklesům cen nemovitostí, a také úroveň úrokových sazeb, kde se u malé části trhu zřejmě projevil mírný pokles dlouhodobých tržních sazeb. Dle indikace bank však poptávku i nadále tlumí zhoršená spotřebitelská důvěra, zvýšené výdaje domácností na spotřebu odrážející vysoké životní náklady a pokles úspor domácností. Pro třetí čtvrtletí letošního roku téměř celý bankovní trh očekává růst poptávky po úvěrech na bydlení.

U úvěrů na spotřebu banky úvěrové standardy ve druhém čtvrtletí 2023 v souhrnu zpřísnily (v rozsahu 34 % čistého tržního podílu). V uvedeném vývoji se projevily zvýšené náklady financování bank a omezení v rámci rozvahových položek a v menším rozsahu i zpřísnění výpočtu životních nákladů klientů, či přísnější hodnocení úvěruschopnosti klientů v rizikovějších skupinách. **Celkové úvěrové podmínky se podle bank neměnily**. Ve struktuře úvěrových podmínek necelá pětina bankovního trhu indikovala snížení průměrné úrokové marže. Opačně, tj. ve směru zpřísnění podmínek pak více než pětina bankovního trhu indikovala zpřísnění výpočtu nákladů na živobytí. **Poptávka domácností po úvěrech na**

spotřebu vzrostla (v rozsahu 45 % čistého tržního podílu). K tomu dle menší části trhu (14 % čistého tržního podílu) přispěly vyšší výdaje domácností za zboží dlouhodobé spotřeby, spotřebitelská důvěra a úroveň úrokových sazeb. Ve vyšší poptávce se dle části bankovního trhu promítal i přesun úvěrů od jiných bank a produktová nabídka (část trhu zmínila i nízkou míru nezaměstnanosti a mírný růst platů). Pro třetí čtvrtletí tohoto roku pouze malá část bankovního trhu očekává zpřísnění úvěrových standardů a necelá třetina trhu předpokládá růst poptávky po úvěrech na spotřebu.

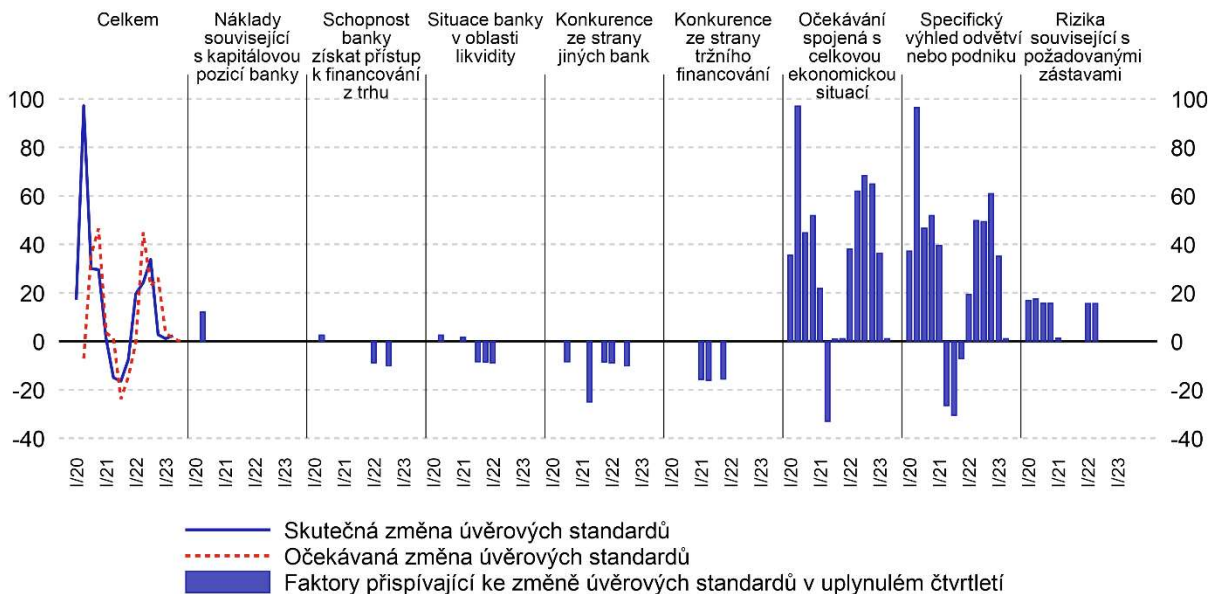
V segmentu **úvěrů živnostníkům** více než třetina bankovního trhu úvěrové standardy uvolnila a pro třetí čtvrtletí tohoto roku banky neočekávají jejich změnu. Bankami vnímaná poptávka živnostníků po úvěrech ve druhém čtvrtletí poklesla u více než poloviny bankovního trhu. Pro třetí čtvrtletí tohoto roku banky indikovaly další pokles vnímané poptávky, avšak již v menším rozsahu.

Část bank očekává během následujících tří měsíců již **pokles očekávaných úvěrových ztrát**, a to napříč segmenty úvěrového trhu. Konkrétně se u podnikových úvěrů jedná o 9 % bankovního trhu, u úvěrů na spotřebu o 14 % a u úvěrů na bydlení o 20 %.

III. GRAFICKÉ VYJÁDŘENÍ PODMÍNEK NABÍDKY A POPTÁVKY V SEGMENTECH

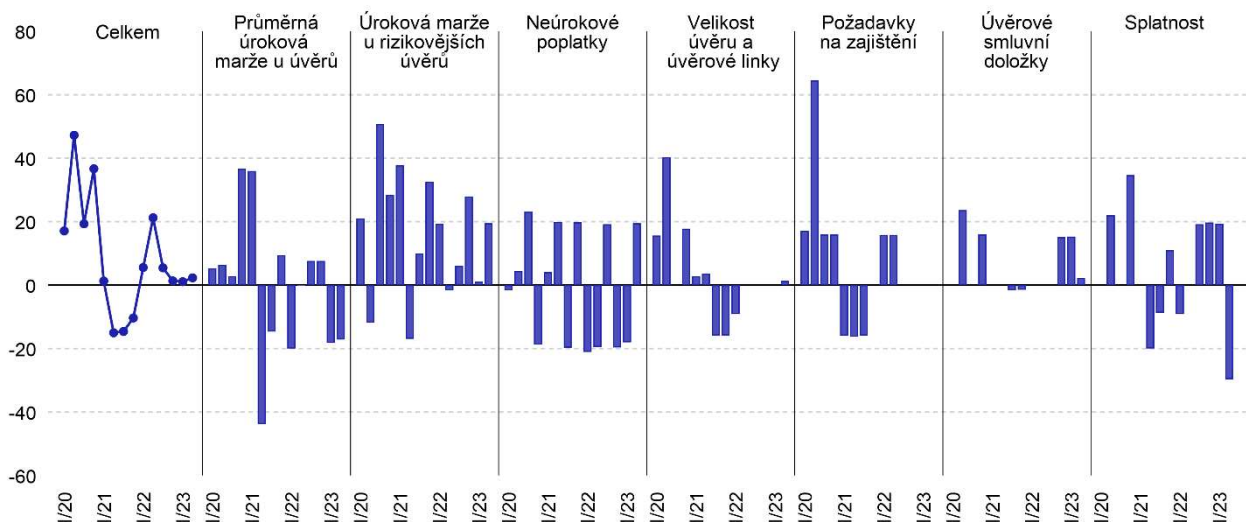
Graf 1 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů nefinančním podnikům (otázky 1, 2 a 6)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

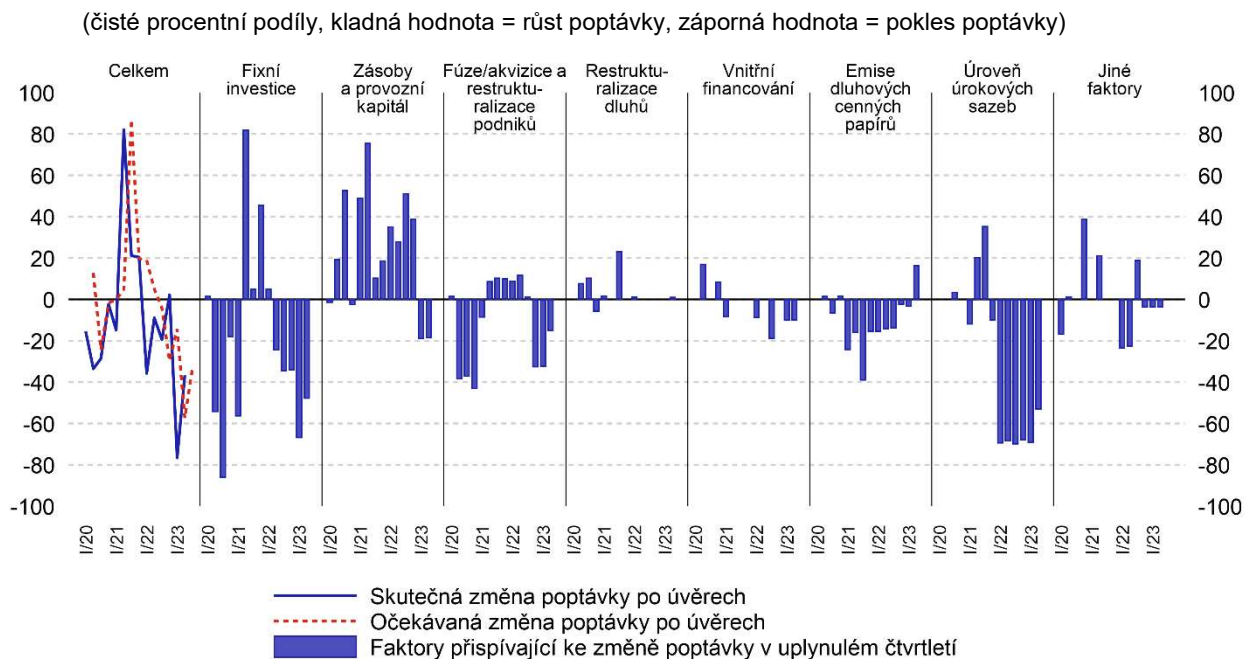

Graf 2 Změny podmínek při schvalování úvěrů nefinančním podnikům (otázka 3)

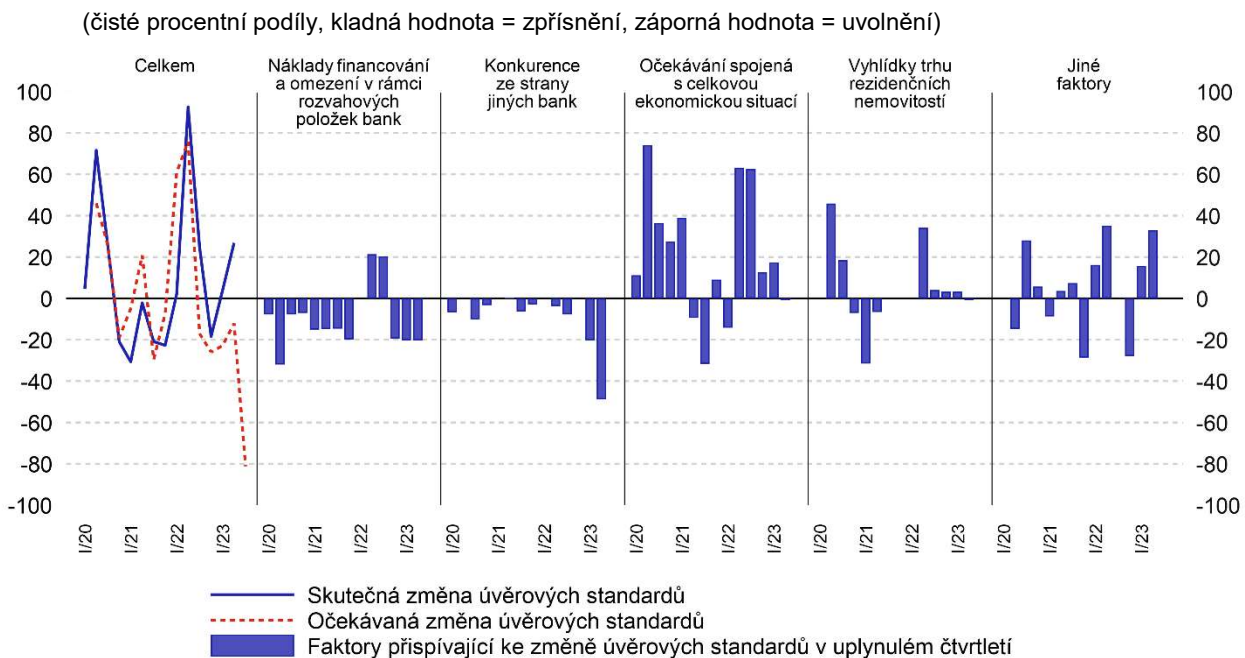
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

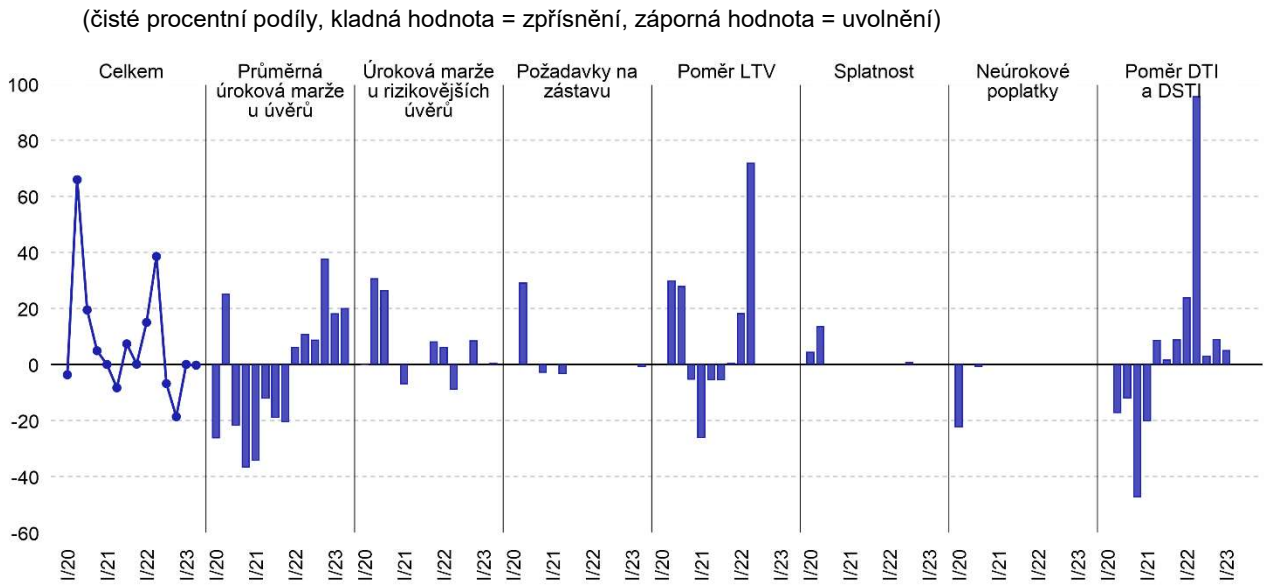
Graf 3 Změny poptávky nefinančních podniků po úvěrech (otázky 4, 5 a 7)

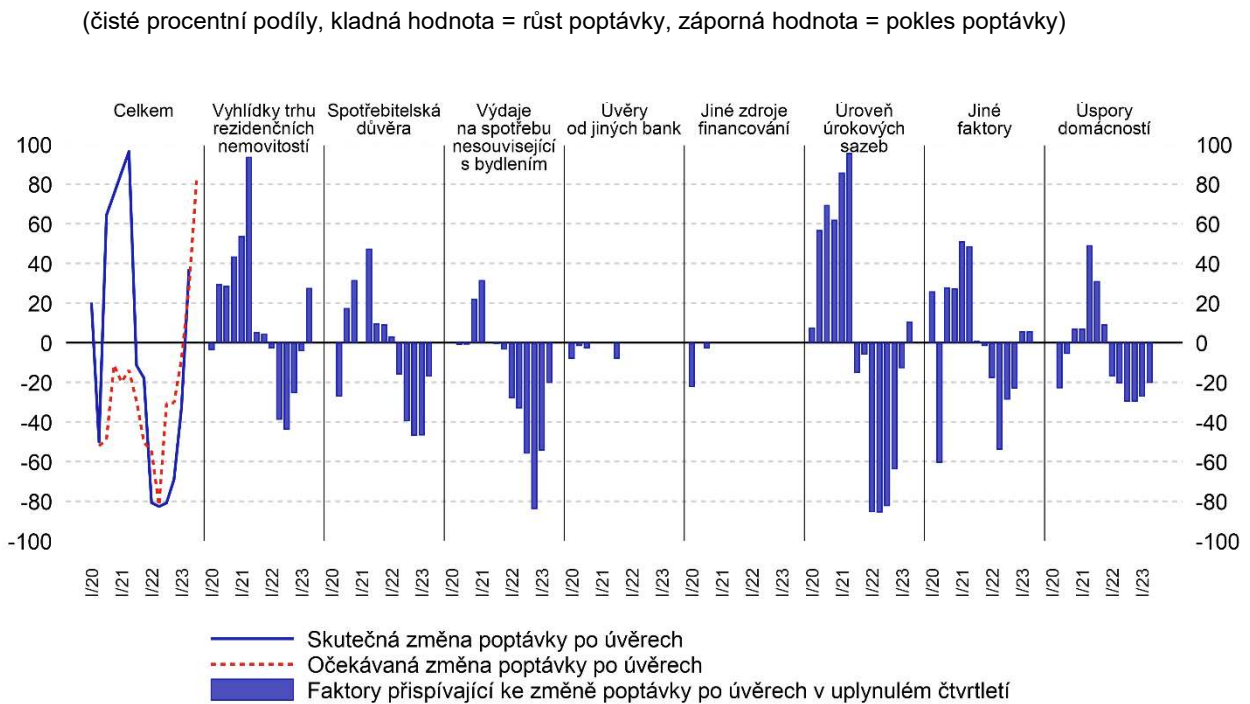
Graf 4 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na bydlení (otázky 8, 9 a 16)

Graf 5 Změny podmínek při schvalování úvěrů na bydlení (otázka 10)

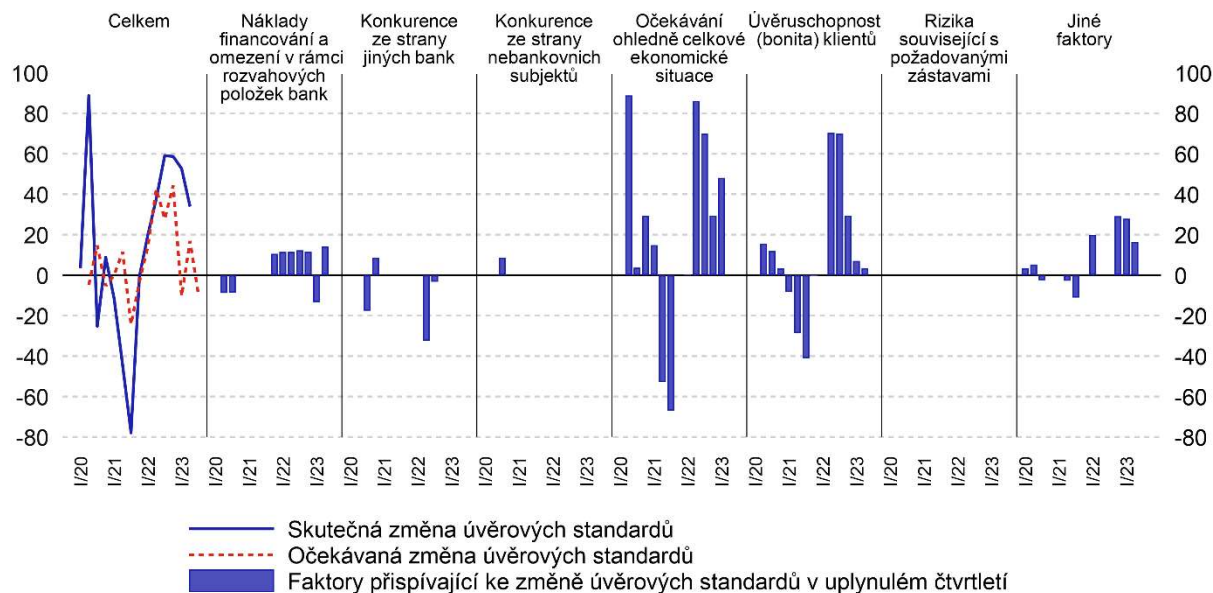

Graf 6 Změny poptávky domácností po úvěrech na bydlení (otázky 13, 14 a 17)

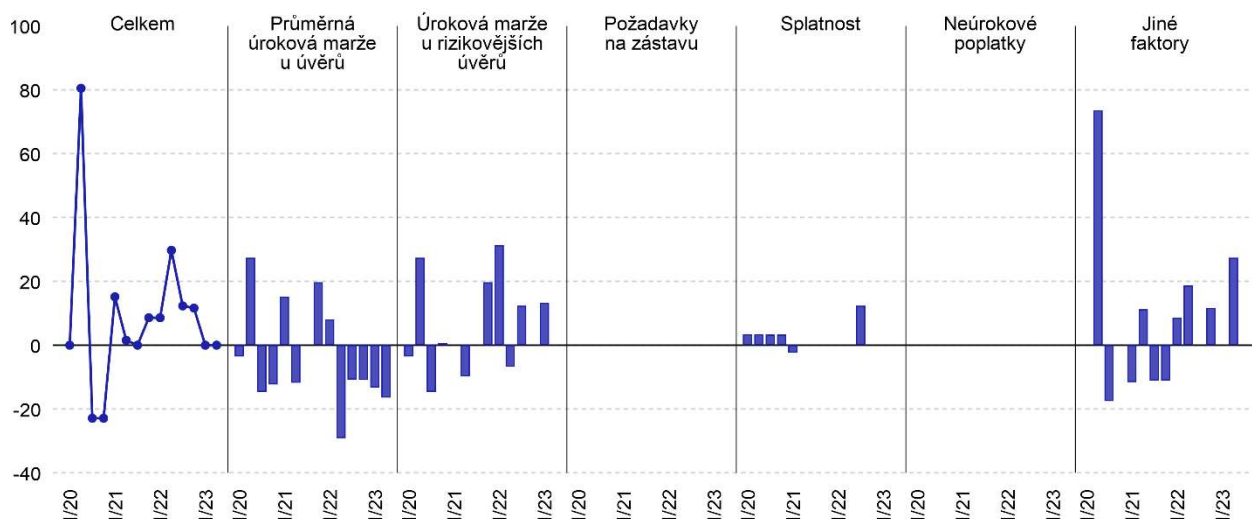
Graf 7 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na spotřebu (otázky 8, 11 a 16)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 8 Změny podmínek při schvalování úvěrů na spotřebu (otázka 12)

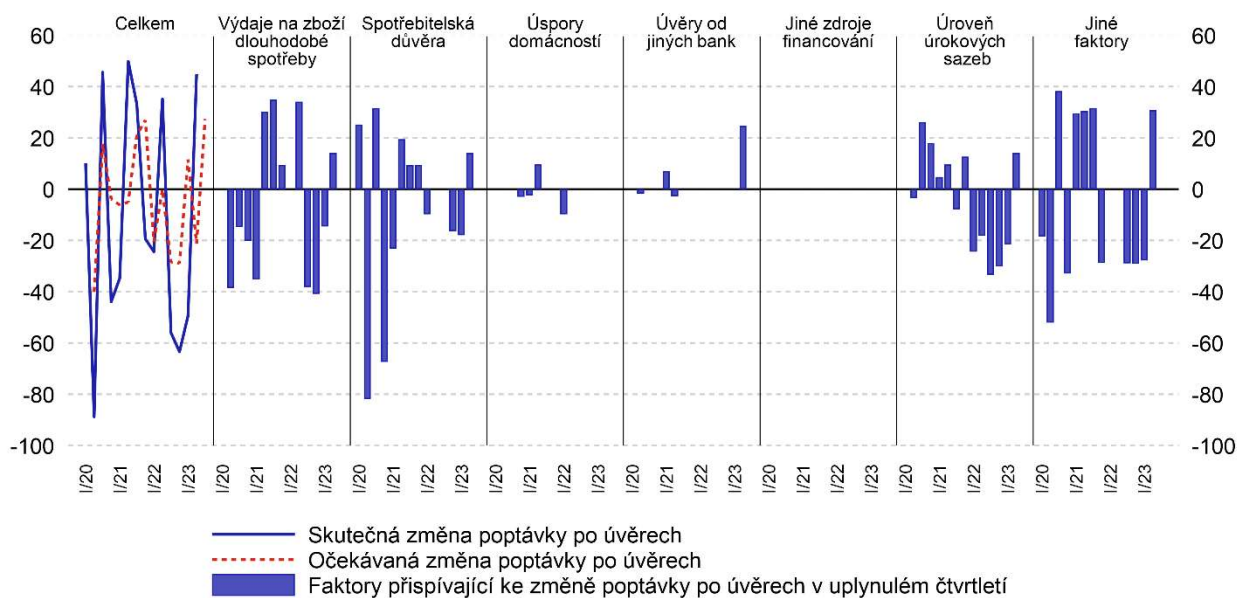
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 9 Změny poptávky domácností po úvěrech na spotřebu (otázky 13, 15 a 17)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

Vydává:
ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

Kontakt:
ODBOR KOMUNIKACE SEKCE KANCELÁŘ
Tel.: 224 413 112
Fax: 224 412 179
<http://www.cnb.cz>